

Jednoduché fráze pro komunikaci s ukrajinskými vojáky a veterány

Každé slovo, gesto nebo drobný čin může mít skutečný dopad - ať už jde o vojáka ve službě, o veterána, který se přizpůsobuje životu po skončení služby, nebo o blízkou osobu, která se vyrovnává se ztrátou toho, kdo pro svou zemi obětoval život.

1. Pozdravy

Notoricky známý pozdrav **“Slava Ukrajiňi!”** (Слава Україні!) s odpovědí **“Herojam slava”** (Героям Слава!) je bojový a národní, od Čechů v Česku tedy může znít nepatříčně.

Pro oslovení přímo vojáků je možné použít **“Vytaju, vojine / Vytaju vojiny!”** (Вітаю, воїне (воїни)!).

Vojáci by měli odpovědět tradiční vojenskou formou zdvořilé odpovědi:

“Bažaju zdorovja” (Бажаю здоров'я!) = Přeji Vám zdraví.

Na území ČR je však nejlepší zůstat u českého pozdravu **“Dobrý den.”**

2. Slova uznání

To, co můžeme využít pro navázání komunikace, včetně trauma-informovaného přístupu, je poděkování.

Vyjádření vděčnosti příslušníkům ozbrojených sil a veteránům je univerzální:

- tak jako v USA je naprosto samozřejmé říct **“Thank you for your service”**
- a je potřeba naučit se to česky jako **“Díky za Vaši službu (vlasti),”**
- se používá také pro Ukrajince: **“Ďakuju za službu”** (Дякую за службу!)

3. Vhodné otázky vojákům a veteránům

K vojákům a veteránům je důležité přistupovat s citlivostí a respektem.

Pamatujte, že ne každému může být příjemný fyzický kontakt, jako je podání ruky.

Totéž platí pro nabídku pomoci - místo svých domněnek si ověřte, zda a jakou pomoc dotyčný potřebuje.

“Jak Vy (Ty)?” (Як Ви (Ти)?) = Jak se máte (máš)?

“Či potrybna Vam jakasj dopomoha?” (Чи потрібна Вам (Тобі) якась допомога?) = Potřebujete nějakou pomoc?

“Jak možna Vam dopomohty?” (Як можна Вам допомогти?) = Jak Vám mohu pomoci?

“Možu ja potysnuty Vam rúku?” (Можу я потиснути Вам руку?) = Mohu Vám potřást rukou?

4. Jednoduché vyjádření podpory

“Ja poruč.” (Я поруч.) = Jsem k dispozici / Jsem s Vámi.

“Ja tut.” (Я тут.) = Jsem tady.

“Ja z Vami.” (Я з вами). = Jsem s Vámi.

“Ja budu radyj / rada Vam dopomohty, jak zmožu.” (Я буду радий / рада Вам допомогти, як зможу.) = Rád/-a Vám pomohu, jak budu moci.

5. Aktivní naslouchání

Při rozhovoru s vojáky a veterány je důležité, aby si určovali tempo konverzace sami.

Ukažte, že jste ochotni naslouchat. Použijte jednoduchá přitákání:

“Tak” (Так) = Ano

“Uhu” (Угу) = Aha (Hm)

“Spyvčuvaju” (Співчуваю) = Soucítím s Vámi

Následující obrat uznává hloubku prožitků vojáka a zároveň respektuje jejich jedinečnost. Vyhýbá se domněnce o pochopení něčeho, co znají z první ruky pouze oni.

NIKDY neříkejte nikomu “Já ti rozumím.” - NE, NECHODILI JSTE V JEHO BOTÁCH.

Místo toho řekněte:

“Ja ne možu ujavyty, ščo Vy perežyly” (Я не можу уявити, що ви пережили (ти пережив / пережила). = Nedokážu si představit, čím jste si prošel.

6. Slova útěchy rodinám padlých vojáků

Mnohé z frází uvedených výše jsou vhodné i při oslovování rodin vojáků.

“Meni nadzvyčajno škoda!” (Мені надзвичайно шкода!) = Je mi to nesmírně líto!

“Prijmyť mojı spyvčut'ja.” (Прийміть (Прийми) мої співчуття.) = Přijměte mou soustrast.

Současně se slovy soustrasti je důležité uctít památku padlých:

“Vična pamjat' zachysnyku (zachysnycy) Ukrajiny!” (Вічна пам'ять захиснику (захисниці) України! = Věčná památka obránci (obránkyni) Ukrajiny!

“Vična šana i čest'!” (Вічна шана і честь!) = Věčná úcta a čest!

“Čest' i slava heroju!” (Чесť і слава герою!) = Čest a sláva hrdinovi!

Pokud jde o nabízení pomoci, zeptejte se rodiny padlého přímo:

“Jak ja možu pydtrymaty Vas?” (Як я можу підтримати Вас?) = Jak Vás mohu podpořit?

7. Zraňující a necitlivé obraty

Fráze, které se mohou zdát běžné nebo konejšivé - například naznačování úlevy, že dotyčný přežil ("Díky bohu, že tě nezabili"), nebo naléhání, aby na válku přestal myslet a prostě se posunul dál - jsou nevhodné, zvláště když si uvědomíte, že mnoho vojáků své věrné přátele-spolubojovníky ztratilo, a mohou trpět pocity viny.

Podobně i věty, že jejich zkušenost chápete ! („Rozumím Vám“), mohou působit přezíravě, protože žádný civilista nemůže plně pochopit osobní dopad bojů.

Některé běžné výrazy, které mají za cíl utěšit, mohou neúmyslně zlehčovat zármutek či žal pozůstalých.

NEŘÍKEJTE:

- ✗ **“Ja Tebe rozumiju.”** (Я тебе розумію.) = Já Ti rozumím.
- ✗ **“Ja znaju, ščo Ty vydčuvaješ.”** (Я знаю, що ти відчуваєш.) = Víím, co cítíš.
- ✗ **“Vse búde dóbre!”** (Все буде добре!) = Všechno bude dobré!
- ✗ **“Čas lykuje.”** (Час лікує.) = Čas vše vyléčí.

Nepatřícně až vlezle mohou také působit rady, že je „na čase nechat milovanou osobu jít“, stejně jako osloveného chválit, jak „je silný“ nebo jak to „dobře zvládá“.